

ANAMNEZ

Temmuz 2022, Sayı 4

Çankırı Şehit Yusufluk Çelik Rehberlik ve Araştırma Merkezi Yayınıdır.

Çankırı Şehit Yusuf Çelik Rehberlik ve Araştırma Merkezi

Temmuz, 2022

4.sayı

İmtiyaz Sahibi

Çankırı Şehit Yusuf Çelik Rehberlik
ve Araştırma Merkezi adına
Çelebi ÇAĞLAYAN
Kurum Müdürü

Editör- Tasarım

Hande ARISOY
Psikolojik Danışman

Yayın Ekibi

Abdulkadir ÇINAR
Bahar ÜNAL
Çelebi ÇAĞLAYAN
Emre BOYACI
Gökhan GÜLNAR
Mehmet BOZKURT
Mevlüt ERDOĞAN
Mualla BALTACI
Mustafa YALÇIN

Adres ve İletişim

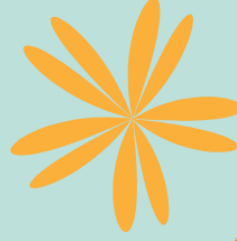
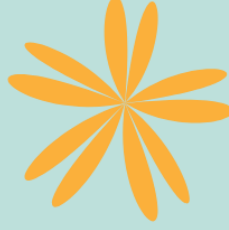
🏠 : Cumhuriyet Mah. Alparslan Türkeş Bulvarı No 48 Merkez / ÇANKIRI

☎ : 0376 213 16 01

✉ : 137863@meb.k12.tr / cankiriram@gmail.com

🌐 : www.cankiriram.meb.k12.tr

📷 : Çankırı Ram (@cankiriram)

ÇANKIRI ŞEHİT YUSUF ÇELİK
REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

BU SAYIDA

**4 BABA SENİN GİBİ
OLMAK İSTİYORUM**
Çelebi ÇAĞLAYAN

23 VELİ KARNESİ

**8 ROMANTİK
İLİŞKİLERDE
ŞİDDET**
Mualla BALTACI

**24 TOPLUMSAL
DUYARLILIK**
Gökhan GÜLNAR

**14 KİTAP OKUMA
ALİŞKANLIĞI**

29 OTİZM
Emre BOYACI

15 EVDE EĞİTİM
Mustafa YALÇIN

33 ÖÖĞ DİL VE İLETİŞİM
Abdulkadir ÇINAR

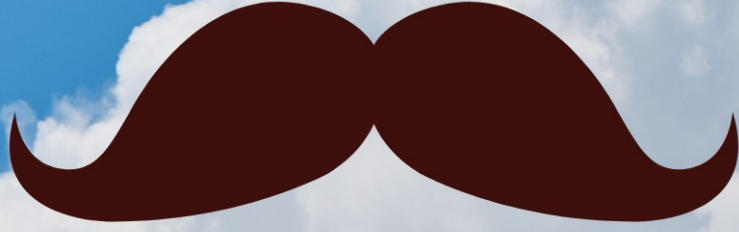
18 MESLEK SEÇİMİ
Mevlüt ERDOĞAN

**36 BENİM OKULUM
BENİM DÜNYAM**

41 KAYNAKÇA

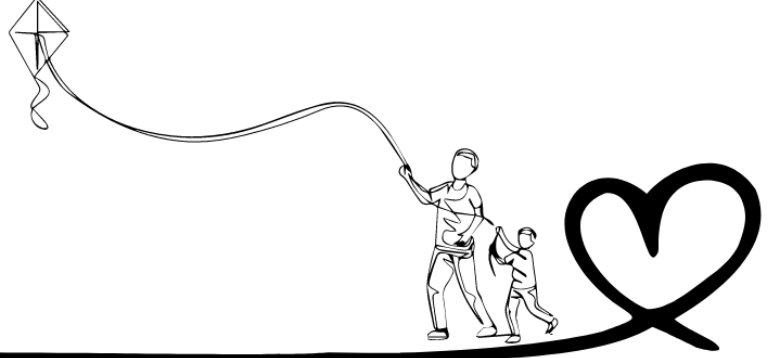
BABA

senin gibi olmak
istiyorum !

Çelebi ÇAĞLAYAN
Psikolojik Danışman

“Senin gibi olmak istiyorum baba...”

Geçen gün uzun zamandır görmediğim bir arkadaşıma rastladım. Havadan sudan konuştuk biraz. Sonra kendisini çok etkileyen bir anısını ve itirafını paylaştı. Biraz da gözleri dolarak, anlatmaya başladı...

‘Bir gün, çocuğum doğdu. O dünyaya geldiğinde, yetişmem gereken işler, yolculuklar ve ödenmesi gereken faturalarla meşguldüm. Ben uzaklardayken yürümeyi öğrendi. Konuşmayı da öyle. Ve biraz büyüdüğünde, "Senin gibi olmak istiyorum baba" demeye başladı. "Ben de büyüyünce senin gibi olacağım." Sık sık bana telefon açıp, "Baba, eve ne zaman geleceksin?" diye sorardı. Ben de "Ne zaman geleceğimi bilmiyorum oğlum. Ama geldiğimde birlikte güzel bir vakit geçireceğimizden emin olabilirsiniz." Diye söyledim. Yıllar öylece geçip gitti. Oğlum on yaşına geldiğinde çok güzel bir futbol topu almıştı. "Top için teşekkürler baba!" dedi, "Haydi oynayalım." "Bu hafta sonu tamamlamam gereken işler var" dedim. "Bugün olmaz, haftaya, tamam mı?" "Tamam" dedi, fakat yüzündeki gülümseme eksilmedi. "Büyüyünce baba" dedi, "ben de senin gibi olmak istiyorum. Yıllar öylece geçip gitti.

Oğlum önce ilkokuldan, sonra liseden, sonra üniversiteden mezun oldu. "Bu durumda, başka birçok baba gibi, benim de söylemem gereken bir şeyler vardı. "Seninle gurur duyuyorum" oğlum dedim. "Gel, şöyle biraz oturalım; sana diyeceklerim var." Başını salladı ve gülümseyerek : "Arkadaşlara sözüm var, baba" dedi. "Sen arabanın anahtarlarını verebilir misin bana? Sonra görüşürüz, oldu mu?" Yıllar öylece geçip gitti. Erken yaşta emekli oldum. Artık bol bol vaktim vardı. Oğlum ise başka bir şehirde iyi bir iş bulmuştu, orada yaşıyordu. Geçen gün ona telefon ettim. "Eğer sence de uygunsa, hafta sonu buraya gel de hasret giderelim" dedim. "Sevinirim baba" dedi. "Bir bakayım, uygun bir zaman bulabilirsem, gelirim. Ama şu sıralar işlerim çok yoğun. Fakat seninle görüşmeyi ben de istiyorum, baba." "Peki, ne zaman gelirsin oğlum?" "Ne zaman olur bilmiyorum, baba. Şimdi bir iş görüşmem var, ona yetişmem gerek. Sonra ararım seni. Geldiğimde birlikte güzel vakit geçireceğimizden emin olabilirsiniz." Ve telefonu kapattığımda, oğlumun çocukluk hayalini gerçekleştirdiğini anladım. Çocukluk hayalini gerçekleştirdiğini. Örnek aldığı babasına benzediğini. Büyüyünce tıpkı babası gibi olduğunu...

“

Çocuklarınıza her şeyin en güzelini alamayabilirsiniz. Ama onlar için önemli olan sizin verebileceklerinizin en iyisini vermenizdir. Bu bazen küçük bir hediye, bazen bir öpücük, bazen bir etkinlik, oyun bazen de onunla geçireceğiniz kaliteli bir zaman dilimi olabilir. Onları bu zevkten mahrum bırakmayın. Unutmayın; "Çocuğunuza gökkuşağını göstermek için işiniz bekleyebilir ama gökkuşağı, işinizi bitirmenizi beklemez."

”

Yaz tatili dönemi de çocuklarınızla birlikte kaliteli zaman geçirmek için çok önemli bir fırsattır. Anne ve babalar için tatil döneminde çocukları ile birlikte yapabileceği harika bir etkinlik listesi hazırladık. Bir sayfa uzağınızda.. :)

Bir çiçek dikin, mevsim meyvelerinin çekirdeklerini toprağa ekin,
 Birlikte bir ağaca çıkın ve doğayı seyredin, salıncak kurun,
 Sokaktaki taşları kaldırarak altında solucan ve böcek arayın,
 Bir bilim insanının hayatını araştırın,
 Sokak hayvanlarına su verin,
 Uçurtma yapıp uçurun, kâğıttan gemi yapıp yüzdürün.
 Sokaktan topladığınız taşları boyayın,
 Birlikte evinizi temizleyin, çamaşır katlamayı öğretin,
 Birlikte bisiklete binin,
 Bir dünya haritası edinerek ülke bulma oyunu oynayın,
 Çocuğunuza yüksek sesle kitap okuyun.
 Kurabiye, kek vb. bir şey yaparak komşularınıza götürün,
 Su ve enerji tasarrufu yöntemlerini birlikte öğrenin,
 Birlikte film izleyin, senarist ve yönetmeni birlikte araştırın,
 Birlikte yürüyüş yapın ve adımlarınızı sayın,
 Dügme ve sökük dikmeyi öğretin,
 Bir makine veya cihazı sökerek parçalarını yerine takın,
 Aile büyüklerini ziyaret edin,
 Saklambaç oynayın, birlikte ip atlayın,
 Birlikte bir tekerleme öğrenin, şiir ezberleyin.
 Birlikte bir mektup yazın ve postalayın.
 Bir karınca yuvası bulun ve ekmek kırıntıları bırakın,
 Pencereden bakıp gördükleriniz hakkında konuşun,
 Farklı ağaçlardan yapraklar toplayın ve bir deftere yapıştırın,
 Birlikte limonata veya meyve suyu yapın,
 Birlikte ilk yardım detayı öğrenin,
 Bir ihtiyaç sahibine birlikte yardım edin,
 Doğadan topladığınız malzemelerle bir fotoğraf çerçevesi yapın,
 Birlikte yemek yapıp sofrayı kurun,
 Kütüphaneye gidin ve üye olun,
 Ailece yere uzanıp yıldızları, güneşin doğuşunu ve batışını izleyin,
 Size özel bir selamlaşma bulun.
 Yoğurt yapmayı öğretin,
 Sessiz sinema oynayın,
 Doğada yön bulmayı öğretin.

Yaptığınız her etkinliğin çocuklarınızın hafızasında unutulmaz
 anılar olarak yer alması dileği ile...

ROMANTİK İLİŞKİLERDE ŞİDDET

Mualla BALTACI
Psikolojik Danışman

ROMANTİK İLİŞKİLERDE YAŞANAN ŞİDDETİN NEDENLERİ

I - KÜP TEORİSİ

KIŞKIRTMA

Araştırmacılar, şiddet kullanımında kıskırtıcı olarak rol oynayabilecek etmenler olarak ortaya koyduğu 'Şiddet Olaylarının Yakın Öncülleri' ölçeğinin alt ölçekleri olan, 1) kontrole yönelik şiddet, 2) kıskançlık kaynaklı şiddet ve 3) duygusal istismar yönelik şiddeti örnek göstermişlerdir. Buna göre, partnerin kişi üzerinde kontrol kurmaya yönelik davranışları, kişide partnerinin sadakatsiz olduğuna yönelik bir algı oluşması ve partnerin kişiye yönelik kötüye kullanıcı sözler sarf etmesi, kişide saldırganlık dürtüsünü tetikleyebilmektedir.

HAREKETE GEÇİRME

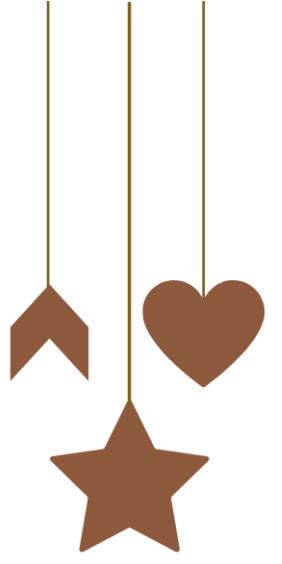
Finkel ve Eckhardt (2013), 4 tür harekete geçirici unsur tanımlamışlardır; 1) kişiyi saldırganlığa iten evrimsel ya da kültürel unsurlar, 2) düşmanlık, narsisizm, testosteron gibi daha durağan olan eğilimsel unsurlar, 3) partnerler arasındaki ilişkinin niteliklerine dayanan ilişki unsurları ve 4) fiziksel acı duyma veya medya yoluyla şiddete maruz kalma gibi kişiyi saldırganlık yaşamaya iten bilişsel, duygusal ya da fizyolojik unsurlar. Toplumda kabul gören ve şiddeti meşrulaştıran sosyal normlar, ilişkide taraflar arasındaki güç dengesizliği ve hatta yüksek hava sıcaklığı saldırganca davranma olasılığını artıran harekete geçirici unsurlara örnek niteliğindedir.

KETLEME

Ketleyici unsurlara örnek olarak, ailede saygı ve sevginin var olması gerektiğini vurgulayan bir kültür mirası, kişilerin dürtülerini kontrol edebilme kapasitesine sahip olması, empati sahibi olmaları ve şiddeti tetikleyebilecek herhangi bir madde (alkol, uyuşturucu vb.) kullanılmaması gösterilebilir.

Yakın ilişkilerde yaşanan şiddetin nedeni olarak tek bir boyutun ele alınması ve şiddetin ortaya çıkmasında rolü olan etmenlerin birbirleriyle olan ilişkisini açıklamakta yetersiz kalan yaklaşımlardan sonra şiddet sürecine ilişkin yeni bir model geliştirilmiştir. I-3 (okunuşu I küp) adlı bu modelde, yakın ilişkilerde yaşanan partner şiddetini meydana getiren 3 süreç tanımlanmaktadır; bunlar, kıskırtma, harekete geçirme ve engelleme dir. Bu 3 süreç, şiddete yol açan farklı etmenleri kapsamakta ve birbirleriyle etkileşim halinde çalışmaktadırlar.

“ ROMANTİK İLİŞKİLERDE ŞİDDET DÖNGÜSÜ

I. GERGINLİĞİN TIRMANMASI AŞAMASI

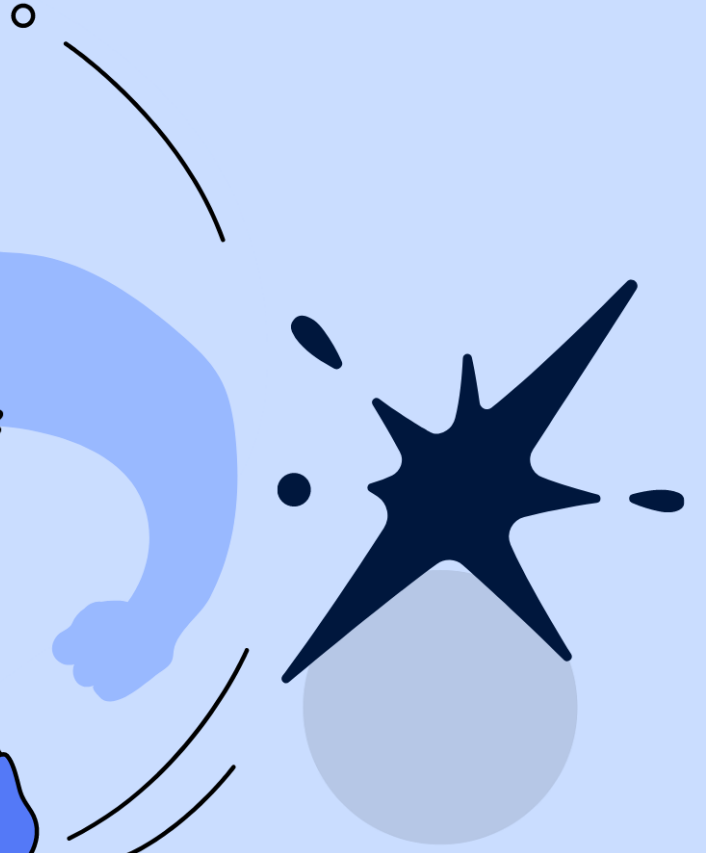
Bu aşamada şiddet uygulayan partner sinirli, hükmedici, ciddi ve dengesiz olmaya başlar. Şiddet uygulayan partner bu aşamada herhangi bir nedenden dolayı sinirlenir ve ilişkide gerginliğin oluşmasını sağlayacak şekilde bunu partnerine yansıtır. Eğer ilişkide daha önce şiddet olayları yaşanmışsa kurban durumundaki birey bu gerginliği hisseder ve önüne geçmeye çalışır. Bu aşamada ilişkide tartışmalar çok sık yaşanır ve karşı tarafı itirme ya da ona nesne fırlatma şeklindeki şiddet eylemleriyle sonuçlanır. Kurban bu evrede partnerinin davranışlarından oldukça zarar görür. Partnerinin davranışlarından sonra kurban endişeli ve gergin olmaya başlar. Şiddet uygulayan partnerini anlamaya ve ona karşı daha korumacı ve uyumlu davranmaya başlayan kurban bu aşamada partnerini sakinleştirmeye çabalar. Kurbanın bu uyumlu davranışları karşısında fail durumundaki partner ilişkide her istediğini yapabilecek durumda olduğunu düşünmeye başlar. Partnerinin sakinleşmediğini anladığında kurban onun gözü önünde olmamaya çalışır.

2. ŞİDDET AŞAMASI

Mantıksız davranışlar ve kurbanda yarattığı büyük yıkım nedeniyle bu şiddet eylemleri birinci aşamadakilerden ayrılır. Farklı şiddet türlerinin yaşandığı bu aşama bazı kaynaklara göre duygusal- psikolojik şiddet aşaması ve fiziksel şiddet aşaması olarak ikiye ayrılır. Bu aşamada fail konumundaki partner kendini kontrol edemez ve öfkesini kusar. Öfke patlamasından sonra gerginlik bir sonraki olaya kadar ortaya çıkmaz. Bu aşamada failin amacı partnerine ders vermektir.

Kurban başlarda failin davranışlarına karşılık vermeye çalışsa da bir süre sonra tepkisiz kalmaya karar verir . Kendini korumaya çalışır ancak şiddet eylemi üzerinde bir kontrolü olmadığından şiddeti önleyemez. Yaşadığı şiddet aşamasında yaşadıklarına inanamama ve inkar duygu durumları içindedir. Hafif ya da ciddi düzeyli yaralanmalar bu aşamada ortaya çıkar. Hatta psikolojik ya da fiziksel bir şok yaşayabilir. Bu aşama birkaç gün ya da birkaç saat sürebilir.

3. BALAYI AŞAMASI

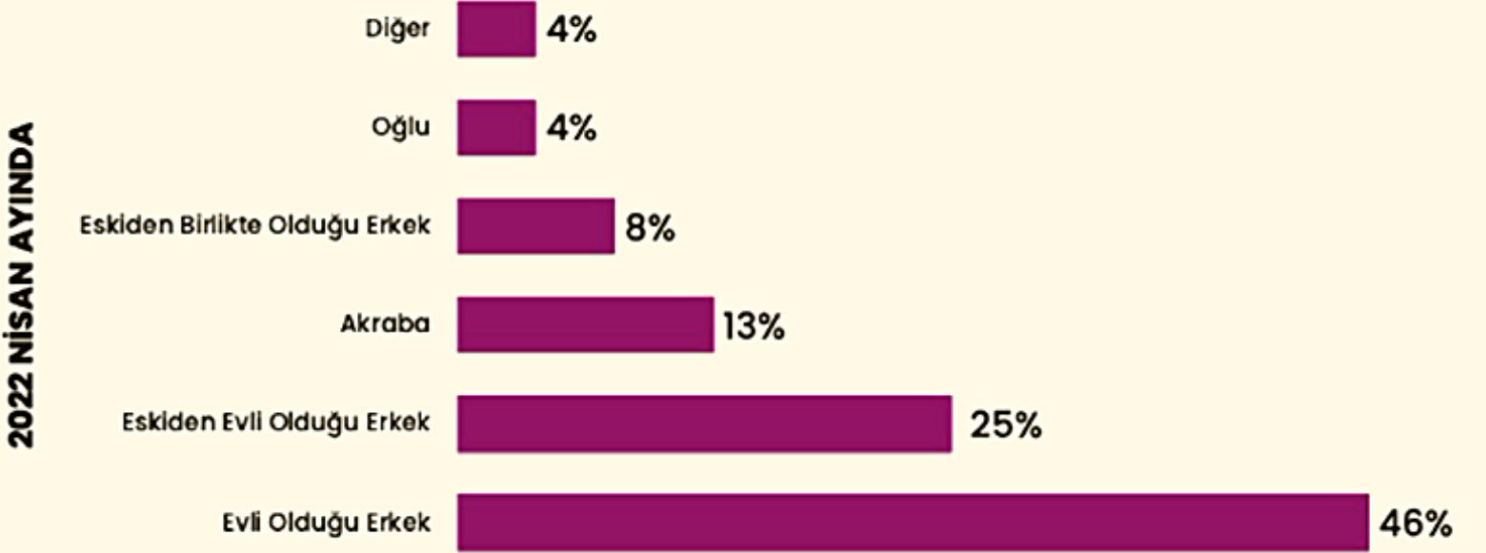
Bu aşamada fail durumundaki partner pişmanlık duymaya başlar ve ilişkiyi düzeltme çabalarına girer. Partnerine karşı daha ilgili olmaya başlar. Ne yazık ki bu aşamada fail kurbanın bu dayanma gücünün azaldığını ve ilişkiyi sonlandırma isteği içinde olduğunu fark eder ve ilişkideki problemleri ortadan kaldırmak için çaba sarf etmeye başlar. Fail kurbanı onu ne kadar çok sevdiğini, ona ne kadar ihtiyacı olduğunu kanıtlama gayreti için girer. Fail kurbanı bir daha şiddet uygulamayacağına ve değişeceğine dair sözler verir. Fail "eski ben"i oynayarak kurbanı değiştirmeye inandırır. Kurban failin ikna çabalarına inanmanın bir üst basamağı olarak artık kendini suçlamaya başlar.

Şiddet davranışları için kendini suçlamaya, bu davranışları maruz görmeye ya da bu davranışları yanlış anladığını düşünmeye başlayabilir. Kurban failin bu telafi edici çabalarını kabul eder ve ona şans tanırorsa şiddetin kurbanı olması tamamlanmıştır. Çiftler bu aşamada gerekli önlemleri almazlarsa yeniden gerilim artar ve şiddet döngüsünde birinci aşamaya dönüş yaşanır. Zamanla ilişki kısır bir döngü içine girmiş olur.

KADIN CINAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU NİSAN 2022 RAPORU:

KADINLARI KİM ÖLDÜRDÜ?

Nisan ayında öldürülen 24 kadının 11'i evli olduğu erkek, 3'ü akrabası, 1'i eskiden birlikte olduğu erkek, 7'si eskiden evli olduğu erkek,, 1'i oğlu ve 1'i tanımadığı biri tarafından öldürülmüştür. Nisan ayında kadınların %46'sı evli olduğu erkek tarafından öldürüldü.

KADINA YÖNELİK ŞİDDETE

BİRLİKTE DUR diyelim..!

Kitap Okuma Alışkanlığı

- 1.Önce karar vermek ve istemek çok önemlidir.
- 2.Elinizin altında birçok kitap varsa ve hangisinden başlayacağınızı bilmiyorsanız ilk yapmanız gereken yarım kalan veya başlamadığınız kitapları bir yere kaldırmak.
- 3.Eğer evde kitaplığınız varsa okuduklarınızı ve okuyacaklarınızı ayrı raflara yerleştirin. Kitabınız yoksa kütüphanelerden de alabilirsiniz.
- 4.En çok okumak istediğiniz bir kitabı seçin. Birçok kitap içinden sadece bir kitap seçin. Mutlaka sevdiğiniz, severek okuyacağınız bir kitap olsun.
- 5.Kendinize sorun. Bir günde en fazla kaç sayfa kitap okuyabilirim? Cevabınız gerçekçi olsun. Çok abartılı rakamlar değil çok küçük rakamlardan başlayabilirsiniz. Mesela günde 10-15 sayfa gibi. Ama kendinize bir söz verin ve bu sayının altına düşmeyin. Kararlı olun. Zamanla bu sayı kendiliğinden artacaktır.
- 6.Nerede olursanız olun yanınızda, çantanızda mutlaka bir kitabınız olsun. Zaman ve fırsatlar yaratın ve bunu okuyarak değerlendirin.
- 7.Evde okuma saatleri düzenleyebilirsiniz. Her akşam belirli bir zamanda herkesin kitap okuduğu bir zaman dilimi okuma alışkanlığı için harika bir fırsat.
- 8.Elinizdeki kitap bitmeden yeni bir kitaba başlamayın. Kitap okurken beğendiniz, ilginiz çeken bölümleri altını renkli kalemle çizin. Tabi eğer kitap sizinse. Kitap sizin değilse o zaman mutlaka bir ajandaya not alın.
- 9.Kitap okuma hedeflerinize ulaştıncaya kendinizi ve sevdiğinizleri ödüllendirin. (sinema, piknik, hediye alma...)

Unutmayın çocuklar söylediklerimizden çok yaptıklarımızı dikkate alırlar. Siz okuyun, çocuklarınız da zamanla okur. Çocuklar ayak izlerinizi takip eder.

Çelebi ÇAĞLAYAN

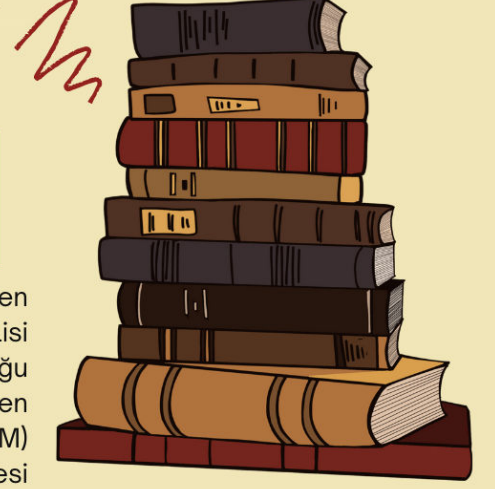
her yönüyle...

EVDE EĞİTİM

Mustafa YALÇIN
Özel Eğitim Öğretmeni

Evde Eğitim Hizmeti Nedir?

Sağlık problemi nedeniyle örgün eğitim kurumlarından doğrudan yararlanamayacak durumda olduğunu sağlık raporu ile belgelendiren okul öncesi, ilkökul, orta- okul ve lise çağındaki özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için evde sunulan eğitim hizmetidir.

Evde Eğitim Hizmetinden Kimler Yararlanabilir?

En az 12 hafta süreyle örgün eğitim kurumundan doğrudan yararlanamayacak durumda olduğunu durum bildirir sağlık kurulu raporu(en az biri ilgili daldan hekim onaylı) ile belgelendiren özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler bu hizmetten yararlanabilir.

Evde Eğitim Hizmetinden Yararlanmak İçin Nereye Başvuru Yapılır?

Evde eğitim hizmetinden yararlanabilmesi için bireyin velisi tarafından öğrencinin kayıtlı olduğu okulun bulunduğu bölgeye hizmet veren rehberlik ve araştırma merkezine (RAM) gerekli belgelerle müracaat edilmesi gerekmektedir.

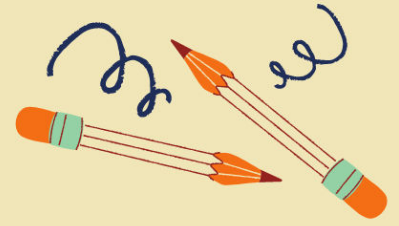
Evde Eğitime Başvuru Belgeleri Nelerdir?

- Bireyin en az 12 hafta süreyle örgün eğitim kurumundan doğrudan yararlanmasının mümkün olmadığı ya da yararlanması hâlinde olumsuz sonuçlar doğuracağını belirten durum bildirir sağlık kurulu raporu,
- Öğrencinin okulundan gelecek olan Eğitsel Değerlendirme Formu,
- Öğrenci ve veli kimlik belgesiyle müracaat yapılması gerekmektedir.

Öğrencinin Evde Eğitimden Yararlanmasına Nasıl Karar Verilir?

RAM'ın bünyesinde oluşturulan özel eğitim değerlendirme kurulunca yapılan eğitsel değerlendirme ve tanılama sonucuna göre il/ilçe özel eğitim hizmetleri kurulunca alınan karar doğrultusunda öğrencilere evde eğitim hizmeti sunulmaktadır.

Özel Eğitim Hizmetleri Kurulunun Değerlendirme Sürecinde Esas Alınan Belgeler Nelerdir?

İl/ilçe özel eğitim hizmetleri kurulu; RAM tarafından düzenlenen 'Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu', 'Ev Ortamı Durum Tespit ve Değerlendirme Formu' , 'Veli Sözleşmesi' ile durum bildirir sağlık kurulu raporunu esas alarak öğrencinin evde eğitim hizmetinden yararlanmasına karar vermektedir.

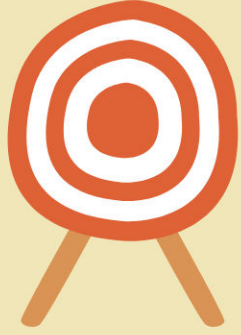
Evde Eğitim Hizmeti Nasıl Sunulur?

- İl/ilçe özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından evde eğitim hizmetine ilişkin alınan karar ilgili rehberlik ve araştırma merkezine, okula ve veliye yazılı olarak bildirilir,
- Evde eğitim hizmetine ilişkin planlama, bireyin ihtiyacı ve eğitim ortamına ilişkin şartlar dikkate alınarak ve haftalık ders saati sayısı 10 (on) saatten az olmamak üzere il/ilçe özel eğitim hizmetleri kurulca yapılır,
- Evde eğitim kararı alınan öğrenciler için takip edecekleri/takip ettikleri eğitim programı esas alınarak belirlenen dersler için kaç ders saati eğitim verileceğine karar verilir,
- İl/ilçe özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından yapılan planlama doğrultusunda il/ilçe milli eğitim müdürlüğünce evde eğitim hizmeti sunmak üzere öğretmen görevlendirilir.

Evde Eğitim Hizmeti Sunmak Üzere Kimler Görevlendirilir ve Ek Ders Ücretleri Nasıl Ödenir?

Evde eğitim hizmetinden yararlanacak öğrencilerin özelliği ve öncelikli eğitim ihtiyacına göre özel eğitim öğretmenleri ile bireyin kayıtlı bulunduğu okul ve diğer okullardaki okul öncesi, sınıf ve diğer alan öğretmenleri eğitim hizmetlerini yürütmek üzere görevlendirilir. Evde eğitimde görevlendirilen tüm kadrolu öğretmenlere 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 176'ncı maddesi gereğince ek ders ücretleri %25 fazlasıyla ödenir.

Evde Eğitim Hizmeti Alan Öğrencilerin Programı Nasıl Hazırlanır?

Evde eğitim hizmetinden yararlanan öğrencilere, kayıtlı bulunduğu okulda/kurumda uygulanan eğitim programlarının uygulanması esastır. Ancak BEP geliştirme birimince, bu programlara dayalı olarak öğrencilerin eğitim performanslarına göre, ihtiyaç duydukları alanlarda BEP hazırlanır.

Evde Eğitim Hizmeti Alan Öğrencilerin Başarısının Değerlendirilmesi Nasıl Yapılır?

Öğrencilerin başarı durumlarının değerlendirilmesi, hazırlanan BEP dikkate alınarak sorumlu oldukları eğitim programının uygulandığı okullardaki değerlendirme ölçütlerine göre yapılır. Öğrencilerin başarı değerlendirme sonuçları öğretmenler tarafından, öğrencinin kayıtlı bulunduğu okul idaresine not çizelgeleri esas alınarak bildirilir. Sınıf geçme ve diğer işlemler, kayıtlı olunan okul idaresi tarafından yürütülür.

Sunulan Evde Eğitim Hizmetinin İzlenmesi ve Sonlandırılması Nasıl Yapılır?

İl/ilçe özel eğitim hizmetleri kurulunca öğretim yılının başlamasından 30 (otuz) gün önce evde eğitimi gerekli kılan şartlar yeniden değerlendirilerek öğrencinin, o öğretim yılında evde eğitim hizmetinden yararlanıp yararlanamayacağına karar verilir. Şartların ortadan kalkması durumunda evde eğitim hizmeti sona erdirilir ve alınan karar ilgili RAM'a ve okula bildirilir.

MESLEK SEÇİMİ

Mevlüt ERDOĞAN
Psikolojik Danışman

DOĞRU MESLEK SEÇİMİ NEDEN ÖNEMLİ ?

Hayatımızın dönüm noktalarından biri seçtiğimiz meslektir desek hiç de abartmış olmayız öyle değil mi? Hayatımız boyunca ilerleyeceğimiz yol haritamızın pusulası mesleğimizdir. Meslek seçimi kimi zaman çok erken yaşlarda karar verilen kimi zaman da kariyer yaşamı sırasında değişebilen bir kavramdır. Çocukluk yaşlarda çoğunun bir hayali vardır ki zaten "büyüyünce ne olacaksın?" sorusu ile büyümüş koca bir nesil bunun en iyi örneğidir. Kimimiz bu soruya öğretmen dedik, kimimiz doktor, kimimiz mühendis. Günün sonunda hayallerimize de kavuştuk, yarım kanal hayalleri de yaşadık. Seçtiğimiz üniversite kaderimiz değildir öncelikle buna emin olalım. Üniversitede istediğimiz bölüme girmiş ve bitirmiş olabiliriz. Ancak kariyer hayatında, basamakları tırmanırken asıl istediğimizin bu olmadığına karar verip rotamızı bambaşka bir yere de çevirebiliriz. İş hayatında para kazanmak öncelikli hedef, bunu kabul ediyoruz. Ancak asıl önemli olan mutlu olduğumuz işi yapmak. Mutlu olduğumuz işi yapabilmek için önümüzdeki tek engel kendimiziz. Eğer kendimize inanmazsak, kendimize güvenmezsek hayalimizdeki mesleğe ve yaşam koşullarına ulaşmak meşakkatli süreçler gerektirecektir. Oysa bilirsek esas istediğimiz şeyin ne olduğunu, nasıl bir yol izlememiz gerektiğini işte o zaman yollar çiçek açacaktır. Meslek seçimi, hayatımız boyunca aldığımız en önemli kararlardan biridir. Bu karar doğrultusunda yaşam kalitemiz bile etkilenebilir. Bu şu demek... Eğer sevdiğimiz bir işi yapıyorsak ve meslek seçimimizi doğru yaparsak o zaman işe her gün gitmek zorunda kalmayız çünkü işimizi o kadar severiz ki kendimizi çalışıyor gibi hissetmeyiz. Sanki hobimizi yapıyormuşçasına işe gittiğimizi bir hayal edin; sizce de yaşam kalitesini direkt en üst seviyeye çıkarmaz mı? İşte bu yüzden ki meslek seçiminin doğru olması, hayatımızda kendimiz için yapacağımız en büyük "iyiliktir" aslında.

MESLEK SEÇİMİNİN ÖNEMİ.

Burada asıl önemli olan sadece okuduk diye bir mesleğe tutunmak zorunda olmadığımızın farkında varmak. Örneğin tercümanlık okuyan birinin muhakkak tercümanlık yapmak gibi bir zorunluluğu yok. Okumuş olmak için değil "yaşamak" için eğitim almak lazım. Severek yapılan her iş, günün sonunda ruh sağlığımıza iyi geleceği gibi stres gibi kavramların da oluşmasını engelleyecektir. Doğru meslek seçimi ile Pazartesi sendromunu yalnızca sağdan soldan duyarsınız çünkü sizin Pazartesisiz sendrom değil mutlu bir haftaya başlangıç olacaktır. Diyeyeğimiz o ki meslek seçimini, okuduğunuz okulun bir gereksinimi ya da devamı gibi görmek yerine kalbinizin sesini dinleyerek kendinizi "ait olduğunuz" meslek grubuna atayın. Bu sayede yukarıda da söylediğimiz gibi insanlar her gün işe giderken siz hobi bahçenize gidirsiniz! Kulağa ne kadar hoş geliyor değil mi? Peki doğru meslek nasıl seçilir? İşte bu noktada iş tamamen sizde. Kendinize sormanız gereken bazı sorular var. Bu soruların yanıtları sizi doğru mesleğe yönlendirecektir. Elbette çeşitli imkânsızlıklar ya da birtakım sorunlardan dolayı her zaman hayal ettiğimiz mesleği yapamayabiliriz bu doğru. Ancak şunu unutmamak gerekir ki hayallerimizin sınırı gökyüzü! Eninde sonunda bizi mutlu eden bir mesleğe yöneleceğimizi hiç aklımızdan çıkarmazsak, o uğurda geçen günler daha kolay ilerleyecektir. Şimdi gelelim doğru mesleği nasıl seçeceğimizin kararına... Ne demiştik? Top sizde!

KENDİNİZİ NE KADAR TANIYORSUNUZ?

Şüphesiz herkes kendini çok iyi tanır neticede bunca yıllık bir hukukumuz var kendimizle değil mi? Ancak yeterli mi sizce? Evet, kendimizi iyi tanıyoruz huyumuzu suyumuzu biliyoruz ancak konu meslek seçimine gelince emin miyiz kendimizden? Öncelikle ne istediğimize karar vermemiz gerekiyor. Bizi ne mutlu eder, nasıl bir hayat hayal ediyoruz, önceliklerimiz neler, motivasyonumuz nedir ve benzeri gibi sorularla kendimizi bir de iş yönünde iyice tartmamız lazım. Bu soruların yanıtları sizi doğru meslek seçimine bir adım daha yaklaştıracaktır.

Puanınızın tuttuğu üniversiteye ve bölüme girmek kendinize yapacağınız en büyük haksızlıklardan biri olacaktır. Puanınız neye yetiyorsa o bölüme girmeyin, gerçekten istediğiniz bölüme girin. Belki ilk girişte tutmayabilir ancak asla pes etmeyin. Kendinize idol olarak seçtiğiniz insanların da bu yerlere kolay gelmediğine emin olun. Kariyer hayatı iniş ve çıkışlarla doludur. İlk adımı da üniversitedir. Üniversite ve bölüm tercihinizi yaparken gerçekten istediğiniz bölüme girmeye odaklanın, asla pes etmeyin ve ne olursa olsun kendinize inanmaktan vazgeçmeyin.

Üniversite seçimine dikkat edin!

Hayallerinizle meslek seçiminiz örtüşüyor mu?

Yazımızın başında da söylediğimiz gibi her şey hayal kurmakla başlar. Seçtiğiniz meslek, kurduğunuz hayali karşılıyor mu emin olun. Bu mesleği gerçekten sevebilecek misiniz ya da yapmak istediğiniz meslek tam da hayallerinizdeki gibi mi? İşte bu soruların yanıtları sizi doğru meslek seçimine yönlendirecektir.

● Meslek seçerken nelere ● dikkat etmek gerekir?

Meslek seçimi aslında yaşam boyu devam eden bir süreçtir ve dolayısıyla da her zaman özenli ve dikkatli olunmalıdır. Meslek seçimini aceleye getirmeden, "emin olarak" yapmanız önemlidir. Yüksek titre sahip bir mesleğin sizi mutlu edeceğinin garantisi yoktur. Bu nedenle popüler olan geleceğin meslekleri hakkında geniş bilgiyi kulağınızın kenarında tutarak asıl sizi mutlu edecek olan mesleğe yönelin. Çalışkan insanın para kazanması kolaydır çünkü çalışkan insan zaten ekmeğini taştan da çıkarır mühim olan mutlu olarak çalışmak ve yapılan işten keyif almaktır. Peki ne yapmak gerekir? Gelin birkaç madde ile inceleyelim.

- Meslek seçiminde paraya odaklanmayın. Para kazanmak elbette önemlidir ancak öncelikli olarak mutlu ve doğru seçimler yapmaya odaklanın.
- Akademik başarılarla önem verin. Bu şu demek; okuyun! Hangi mesleğe karar verirsiniz verin mutlaka işin eğitimini alın. Eğitim her şeydir ve hedefe ulaşmak için en büyük altın bileziğiniz olacaktır.
- Popüler meslekler her zaman dikkat çeker, kabul. Ancak önemli olan popülerlikten ziyade yeteneklerinize uygun meslekler seçmek. Yapay zekâ mühendisliği, geleceğin mesleklerinden biri olarak gösteriliyor ancak eğer sizin yeteneğiniz yabancı dil üzerineyse bu popüler meslek sizi mutlu etmeyecektir.
- Farklı ülkelerde çalışma olanağınız olabilir. Meslek seçiminde yalnızca ülke sınırlarını düşünmeyin. Eğer farklı ülkelerde çalışmak gibi bir hayaliniz varsa mutlaka yabancı dilinizi pekiştirin.
- Meslek seçiminde kararsızsanız bu konuda kariyer programlarına katılım sağlayın. Kariyer programlarında pek çok şey öğrenebilir ve kendinizden bir şeyler bulabilirsiniz ya da tam tersi hayal ettiğiniz şeyin bu olmadığına da karar verebilirsiniz. Kariyer programlarına katılmak, meslek seçiminizi doğru yapmanız konusunda size ışık olacaktır.
- Part time işin önemine varın! Okurken hangi mesleği yapacağınıza karar veremiyorsanız yaz tatillerinizde part time iş yaparak karar verme sürecinizi hafifletin. Okuduğunuz alanda yapacağınız bir staj ya da çalışacağınız part time bir iş, meslek seçiminize direkt etki edecektir. İşin teorisi okulda öğrenilir ancak pratik yapmak şansı çalışarak olur. Bu sayede nelerden keyif aldığınızı, nelerin sizi mutlu ettiğiniz daha net bir çerçevede görme imkânınız olur.

" Sevdiğiniz bir işi meslek edinirseniz, hayatta bir gün dahi olsa işte çalışmış olmazsınız. Ben hayatta bir gün dahi işte çalışmadım. Çalışmalarımın tümü sadece keyif ve mutluluktan ibaretti."

(Edison)

VELİ KARNESİ

Sevgili veliler, ödevler, sınavlar derken çocuklarınız bir yıl boyunca çok çalıştılar, emek verdiler, karnelerini aldılar. Bu süreçte sizler de kendinize karne verin istedik. Aşağıdaki ifadelere 1-10 arasında bir puan verin, bakalım sizin notlarınız nasıl olacak ?

KONU	NOT
Çocuğu zamanında, öğrenmeye hazır, kurallara uygun bir şekilde göndermek.	
Okulun duyuru ve yayınlarını takip etmek.	
Okul aile birliğı, veli toplantılarına, veli eğitimlerine katılmak.	
Ödevlerine yardımcı olmak, kendi yapması gereken ödevleri asla yapmamak.	
Çocuğun çalışabileceğı uygun fiziki ortamı oluşturmak.	
Çocuğun uyku ve dinlenme saatlerine dikkat etmek.	
Okul aile birliğı, veli toplantılarına, veli eğitimlerine katılmak.	
Çocuğu başkalarıyla kıyaslamamak.	
Çocuğun ruhsal ve fiziksel değışimleri ile ilgili okula bilgi vermek.	
Aile ortamında fiziksel ve psikolojik şiddeti önlemek; huzurlu ve mutlu olmasına yardımcı olmak.	

KARNE NOTU

**Sonuçlar istediğiniz düzeyde değılse bilgi ve uzman desteğı için bizimle iletişime geçebilirsiniz.

: 0 (376) 213 16 01

TOPLUMSAL DUYARLILIK

Gökhan GÜLNAR
Psikolojik Danışman

İnsan, biyo-psiko-sosyal bir varlık olarak tanımlanmaktadır. İnsanın bu üç boyutu birbirinden ayrılamaz ve tek başlarına bir anlam ifade etmezler. Ancak bu üç boyuttan sosyallik boyutu insana insanlık özelliği veren, onu diğer canlılardan ayıran en önemli boyutudur. Diğer insanlarla yakın ilişki kurmadan insan var olamaz. Her birey geçmişi ve geleceği ile bütün insanlığın bir parçasıdır. Her insan, bu bütünden bir şey alır ve ona bir anlam katar. Bu özellik, insana insanlık nitelikleri kazandırır ve insanlığı geliştirir.

Toplumsal bir canlı olarak insan, topluma katılımı ile ait olma duygusu yaşar ve kendi değerleri ile toplumsal değerleri bütünleştirmek için çaba harcar. Günümüzde, geçmişe kıyasla, toplumsal hayatın daha karmaşık oluşu, iş hayatındaki rekabetin doruk seviyeye ulaşmış olması, insan ilişkilerini zayıflatmış ve insanları bireysel çıkarlarını ön plana almaya itmiştir. Tüm bunlara ek olarak, artık alışverişin bile sanal ortamda gerçekleşmesi kişilerarası ilişkileri daha da zayıflatan, insanlar arasında kurulan işbölümü, dayanışma, işbirliği ve paylaşma gibi duyguların yoğun bir şekilde yaşanmasını engelleyen, buna yönelik yapılan davranışların azalmasına neden olan bir etken olarak görülebilir.

Adler, bireyin yaşam sorunları karşısındaki tavırları ve geliştirdiği yaşam biçimine göre, bir sınıflama yapmıştır. Söz konusu sınıflama aşağıdaki gibidir:

Bazı bireyler, çocukluklarından başlayarak tüm hayatları boyunca gerçeğe karşı az çok baskın, başat bir tavırla, tüm ilişkileri yönlendirmek ve diğer insanları yönetmek isteyen bir yaklaşım sergilerler. Bu tutum, onların tüm ilişkilerinde görülür. Bu tiplere 'yönetici tip' denilir. Her şeyi başkalarından bekleyen ve hep başkasına yaslanarak hayatını sürdüren kişiler 'alıcı tip' olarak adlandırılmıştır. Sorunları çözmekten kaçınarak, kendini başarılı hissetmeyi tercih eden, sorunlarla boğuşacağı yerde sorunun çevresinde dolaşan ve böylelikle başarısızlıktan kurtulmayı ümit eden insanlara 'kaçınan tip' denilmiştir. Sorunlarla mücadele eden, sorunların başkalarının da yararına olacak şekilde çözüme kavuşması için az veya çok mücadele eden, toplumsal ilgi düzeyi yüksek ve fazla oranda etkinlik gösteren birey ise 'toplumsal yararlı tip' olarak tanımlanmıştır (Adler, 1997).

ADLER,

yukarıdaki ilk üç tipin yaşam sorunlarını çözmeye hazır olmadıklarını belirtir. Bu sorunlar, her zaman sosyal sorunlardır. Bu tip bireyler ise, işbirliği ve katkı yeteneğinden yoksundurlar. Bu durum onları eninde sonunda başarısızlığa götürür. Adler' e göre toplumsal yararlı tip, işbirliği ve katkıya hazırdır. Onda, her zaman, başkalarının çıkarı için harcanabilecek etkinlik vardır. Bu yönde ortaya koyduğu kişilik özelliklerinin bazıları, gelişme olanağına sahip olabilir. Böylece bireyin yaşam biçimi şekillenmeye başlar.

'Duyarlı' sözcüğü, sözlüklerde en genel anlamıyla, duyabilme, dış etkenlere karşı hassas olma, uyarımlar karşısında tepki gösterme, 'duyarlılık' ise, duyarlı olma hali olarak tanımlanmaktadır (Özdemir, 1987).

Toplumsal duyarlılık veya bilinç, yaşadığımız dünyayla ve yaşadığımız olaylarla ilişki kurmak ve bu konuda sorumluluk almaktır.

Latane ve Darley (1970)' e göre, güdülere bakılmaksızın, gereksinimi olan bir kimseye yarar sağlayıcı herhangi bir davranış olumlu sosyal bir davranıştır (Akt., İmamoğlu, 1979). Bu açıklama içinde yardım etme, paylaşma, cömertlik, sosyal haksızlığı ve eşitsizliği azaltma çabaları gibi çok çeşitli davranışlar toplumsal duyarlılık kapsamında ele alınabilir.

Bir kişinin sosyal sorumluluk içeren davranışlarda bulunabilmesi için, başkalarının ihtiyacını, hedeflerini anlaması ve buna uygun davranışları üretmesi gerekmektedir. Bu davranışlar maddi ve manevi olarak çok çeşitli şekillerde olabilir. Toplumsal gelişmelere verilen uygun bir tepki de toplumsal bilinç içeren bir davranıştır. Bu tür davranışlarda önemli olan büyük ya da küçük bir topluluğa hizmet etmekten çok, destek olunan amaca ne ölçüde hizmet edilebildiğidir. Duyarlılık, tepkisel bir boyut da taşımaktadır. Örneğin belirli bir topluluğu etkileyen toplumsal bir olaydan bahsettiğimiz zaman söz konusu duyarlılığın tepkisel boyutu ortaya çıkacaktır. 1999 yılındaki Marmara depremini ele aldığımızda, başta Marmara bölgesi olmak üzere, bu doğal felaketin tüm dünyayı doğrudan ya da dolaylı olarak etkilediği söylenebilir. Toplumlara bu olaydaki duyarlılığının işevuruk tanımı, toplumlarının, yaşanan deprem felaketine karşın kayıtsız kalmamaları, çeşitli yardım kampanyalarıyla felaketten etkilenenlere destek çıkmaları, ilgi ve dikkatlerini bu yönde yoğunlaştırmaları olarak ifade edilebilir.

TOPLUMSAL DUYARLILIK İLE İLGİLİ DUYGULAR

Kaplan (1991), toplumsal ilgi kavramına ilişkin tanımlamalar getirmiş ve toplumsal ilgiyi bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olmak üzere üç boyutta incelemiştir (Akt., Soyer, 2001). Söz konusu duygu ve davranışlar toplumsal duyarlılık için de ele alınabilir.

Toplumsal Duyarlılık ile İlgili Duygular

- 1- Ait Olma: Bir veya birkaç grubun bir üyesi olma duygusudur.
- 2-Toplumsallık: Diğer insanlarla belirgin özellikler ve çeşitli açılardan benzer olma duygusuna sahip olma.
- 3-İnsan Olma: İnsanlığın bir parçası olma duygusudur.
- 4-İyimserlik: Dünyanın yaşamak için daha iyi bir yer haline getirilebileceği duygusudur.

TOPLUMSAL DUYARLILIK DAVRANIŞLARI

1-Yardım Davranışı: Birinin yeteneklerini, bilgilerini ve becerilerini gönüllü olarak başkalarına yardım için kullanması.

2- Paylaşım Davranışı: Birinin kendine ait malının ve servetinin bir kısmını gönüllü olarak diğer insanların kullanımına sunması.

3- Katılımcı Davranış: Bir gruba ve grubun aktivitesine katılma ve katkıda bulunma.

4-Dayanışmacı-Birlikte Davranış: Ortak yararlar veya amaçlara ulaşmak için diğer insanlarla gönüllü olarak birlikte çalışma veya bu çalışmada rol oynama.

5-Empatik Davranış: Diğer insanların düşünce ve duygularının anlaşıldığını ve takdir edildiğini gösterme.

6-Onarıcı-Yapıcı Davranış: Yaygın kabul gören sosyal durumları düzenlemek için çalışma.

Anne babaların toplumsal olaylara, diğer insanlara, çevreye duyarlılığı ile çocukların duyarlılığı arasında doğrudan bir ilişki vardır. Bu nedenle ailelerin toplumsal duyarlılık ile ilgili olarak çocuklara model olmaları çok önemlidir. Çocuk, ailesinde topluma katkısı, hayatının doğal bir parçası olarak görürse, kendisi de bir şeyler üretmek için istek duyar. Toplumsal duyarlılık veya bilinç, yaşadığımız dünyayla ve yaşadığımız olaylarla ilişki kurmak ve bu konuda sorumluluk almaktır. Kültürel kimliğimizden de yola çıkarak toplumsal duyarlılık, hoşgörü ve yardımlaşma kavramları, günümüzde büyük bir önem teşkil etmektedir. Bireyselleşmeye ve yabancılaşmaya giden bir dünyada toplum içinde yaşamak, toplum hayatını düzene sokmak, birtakım sorumluluklar üstlenmek, kayıtsızlıktan ve vurdumduymazlıktan uzaklaşmak, toplumda işbirliği kurmak, katılımcı ve destekçi olmak yavaş yavaş kaybolan değerler arasında yerini almıştır. Örneğin atık yönetimi ve geri dönüşüm, çevre sorumluluğu bilincini bireysel seviyede arttırma, insanları sağlıklı yaşam ve ruhsal sağlıklarını korumaları konularında eğitme, insan hakları bilincini yükseltme, dezavantajlı çocuklara eğitim desteği sunma toplumsal duyarlılık adına yapılabilecek çalışmalardandır. Daha birçok alanda duyarlı davranışlar göstermek toplumda daha mutlu ve huzurlu bir yaşama katkı sunacaktır.

OTİZM NEDİR

Otizm spektrum bozukluğu ya da bilinen adıyla otizm erken çocukluk döneminde başlayan, ciddi bir gelişimsel bozukluktur. Genellikle, oturma, yürüme gibi motor becerilerin gelişiminde, boy ve kilo alımında bir sorun görülmemektedir. Otizmliler çocukların dış görünüşleri diğer çocuklardan farklı değildir. Aksine güzel ve sağlıklı görünen çocuklardır. Bazılarının baş çevresi büyük olabilir. Asıl sorun, sosyal etkileşime, iletişime zarar veren, sınırlı ilgi alanlarına ve tekrarlanan hareketlere yol açan davranışlarının bulunmasıdır. Bazen belirtiler 1 yaşından önce başlarken, bazılarında normal psiko-sosyal gelişme olup "mama, baba" gibi ilk kelimeler söylendikten sonra gelişimde gerileme, duraksama fark edilir. Otizmin beynin yapısını ve işleyişini etkileyen sinir sistemindeki sorunlardan kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu hastalığın çocuk yetiştirme türleriyle ve ailenin sosyo-ekonomik düzeyiyle bir ilgisi bulunmamaktadır.

OTİZM NEDEN OLUR?

Şuana kadar yapılan araştırmalarda otizm nedenleri tam olarak ortaya tespit edilmiş değildir. Otizm rahatsızlığının neden meydana geldiğine dair ileri sürülen bazı varsayımlar şu şekildedir.

- Gen bozuklukları ve çevresel faktörler (özellikle doğum öncesi ve devamında meydana gelen)
- Beyin kimyasını bozan hastalıklar.
- Epilepsi
- Sinir sisteminde meydana gelen bozukluklar.

OTİZM BELİRTİLERİ NELERDİR?

- Sınırlı göz teması kurarlar.
- Çevrelerine karşı ilgisizdirler.
- Konuşma becerileri geç gelişir.
- Cansız varlıklara daha çok ilgi duyarlar, canlı ve cansız varlık ayrımını yapamazlar.
- Kendi yaşlıları ile diyalog kurmazlar, onlarla oyunlara katılmazlar ve kendi başlarına oyun oynamayı tercih ederler.
- El çırpma, sıçrama, etrafında dönme gibi bazı hareketleri sürekli tekrarlarlar.
- Bazı oyuncakların yada nesnelere bir parçasına takılırlar veya sadece onla oynarlar (örneğin arabanın tekerini sürekli çevirmek gibi).
- İsimleri ile seslenince tepki vermezler. Tehlike algıları zayıftır, acıya karşı duyarsız olabilirler.
- Kucağa almak sarılmak öpmek gibi hareketlerden hoşlanmazlar.
- Aynı kelimeleri devamlı tekrar ederler, kurdukları cümle yapıları anlamsızdır, ses tonlarında çoğunlukla tek düzedir.

Çocuklara otizm tanısı konulabilmesi için otizm belirtilerinden bir kaçının aynı anda ortaya çıkması gerekir. Ayrıca tanıyı ancak uzman bir ekibin koyabilir.

OTİZM TEDAVİSİ NASILDIR?

Dışardan gelen doğru ve yoğun uyarılarla erken müdahale, tüm gelişimsel bozukluklar gibi burada da en etkili yöntemdir. Küçük yaşlarda yoğun ve sürekli eğitim programları ile davranış terapileri, çocukların kendine bakabilme, sosyal ve iş yetileri kazanabilmesine yardımcı olur. Böylece işlevselliği artırır, belirtilerin şiddetini ve uyumsuz davranışları azaltır. Erken yaşta başlanan, aile desteği ile birlikte çocuğun yeteneklerine ve ihtiyaçlarına göre bireysel ve

grup olarak eğitim programları hazırlanması, uzman kişilerce uygulanması, günümüzde bilinen tek "tedavi" yöntemidir. Özel eğitim ve ekip çalışmasını gerektiren tedavi uzun sürelidir ve ekipte çocuğun kendi doktoru, özel eğitimsi, konuşma uzmanı, çocuk psikiyatrisi ve/veya çocuk nöroloğu mutlaka bulunmalıdır. Uygulanacak olan ilaç tedavileri ise otizme eşlik eden ve varsa mevcut problemleri azaltmaya yöneliktir.

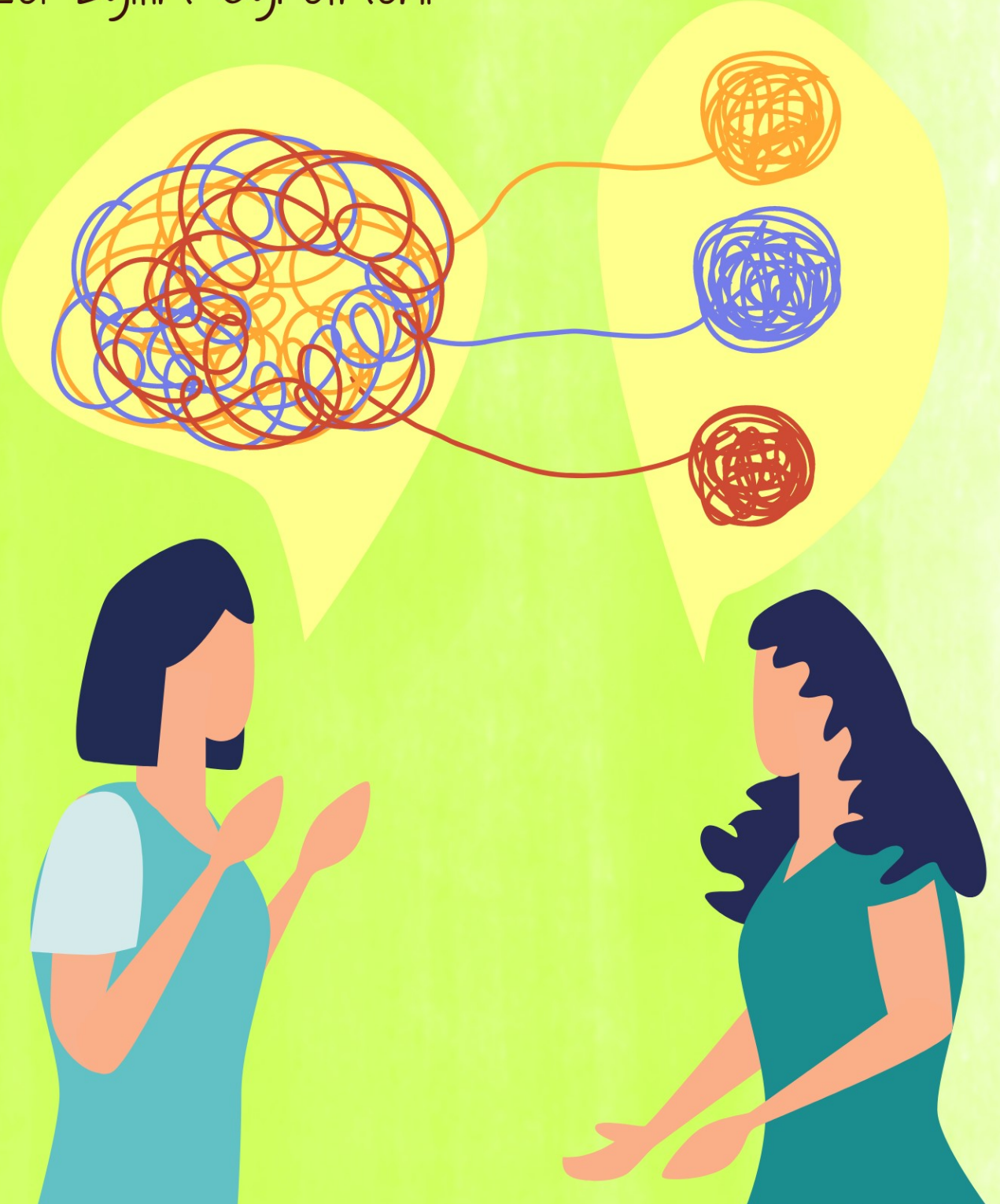
ÖTİZMLİ ÇOCUKLARIMIZLA HEM EĞLENELİM HEM DE ÖĞRETELİM

- Gün içinde sürekli etrafınızdaki nesnelere ismini söyleyerek konuşun. Çocuk konuşamıyor olsa da algılamasının gelişimi için bu önemlidir.
- Uzaktan komut almayan çocuğa, uzaktan ve arkası dönükken komut vermeyin.
- Topu yerden yuvarlayarak çocuğa atın. Neşe ve heyecanla, "Oley" ya da "yaşasın" gibi ifadeler kullanın. Çocuğun da topu size atması için teşvik edin. Eğer çocuk tepki vermezse eşiniz çocuğun ellerinden destekleyerek topu atmasını sağlasın ve yine "Aferin, topu çok güzel attın" diyerek ödüllendirin.
- Arabayı elinize alın ve çocuğun ismini söyleyerek "bak araba" deyip çocuğa gösterin ve arabayı sürerken araba sesi (vinnn vinnn) çıkarabilirsiniz.
- Çocuk arabayı eline aldığı anda tekerleğini çevirmeye çalışabilir ya da hiçbir şey yapmadan bakabilir. Bu durumda hemen müdahale edip arabayı yere koyarak sürmesi için teşvik edin.
- 'Aaa tekerleği patlamış' diyerek arabayı tamir etme gibi oyunlar oynayabilirsiniz. Her oyuncuğun adını söylemeye dikkat edin.
- Siz arabalardan birini sürerken eşiniz de çocuğu eliyle desteklesin ve o da diğer arabayı sürsün. Karşılıklı ses çıkararak arabalara yarış yaptırın ya da çarpıştırsın.
- Örn: Mutfakta yemek yaparken çocuğu da götürün. Önüne bir tencere ve kaşık koyup yemek yapıyor, karıştırıyor, tadına bakıyor gibi yapabilirsiniz. Çocuğu da bunu yapması için teşvik edin. Elinden destek sağlayabilirsiniz. "Bak ben ne yapıyorum" diyerek yaptığınız işi ona anlatın (Örn:Ali bak armut. Ben armut soyuyorum.)
- Her seferinde ismini söyleme ve göz temasını sağlamaya çalışma önemlidir.
- Söyleniş basit nesnelere ismini söylerken nesneyi ağzınızın yanında tutun ve nesneyi söylerken ağzınızın aldığı şekli çocuğun görmesini sağlayın.
- Konuşamayan çocuklarda öncelikli olarak çeşitli nefes kontrolü ve ağız hareketleri egzersizleri yapabilirsiniz. Balon üfleme, kağıda dökülen pudrayı üfleme, rüzgar gülünü üfleme, elde tutulan kağıt mendile üfleme, mum söndürme, ağız kenarındaki balı yalama, mimikleri taklit etme, sakız çiğneme, dondurma yalama, çiçek kolonya koklama, pipetle içecek içme gibi örnekler çoğaltılarak çalışılabilir.
- Ağızla ilgili egzersizlerin ayna karşısında yapılması faydalı olacaktır.
- Hayvan sesleri çıkaran oyuncak ve hayvan resimleri olan kitaplardan faydalanabilirsiniz.
- Örn: Yamaç bak kedi. Kedi miyav miyav diyor" deyip sese vurgu yaparak sesi birkaç kez tekrarlayın. Köpek, kuş, kedi, inek sesi gibi kolay seslerden başlamanız daha uygun olacaktır.
- Her seferinde hem hayvanı gösterin hem sesini çıkartın. Ağzınıza dikkat etmesini teşvik edin. Çocuk bir sesi çıkarmayı başardıktan sonra diğer sese geçin.
- Bazen çocuk haftalarca seslere tepki vermez .Bu durumda tek bir hayvan sesinde kalmayın, diğer sesleri de çıkararak çocuğun dikkatini çekmeye çalışın.
- Şarkılar ve bu şarkılara ait hareketleri öğrenin ve çocuğunuzla karşılıklı hareketlerini yaparak söyleyin.

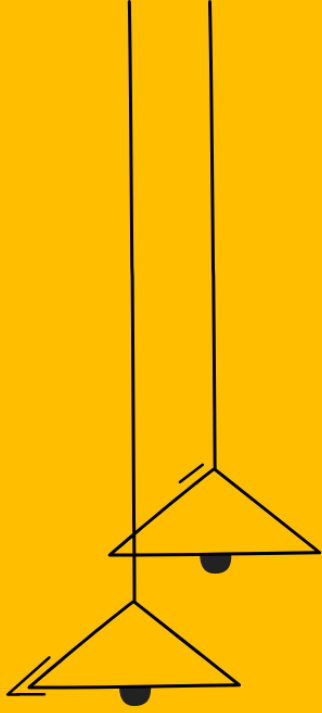

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNDE DİL VE İLETİŞİM

Abdulkadir ÇINAR
Özel Eğitim Öğretmeni

“

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÇOCUKLARIN DİL ÖZELLİKLERİ

”

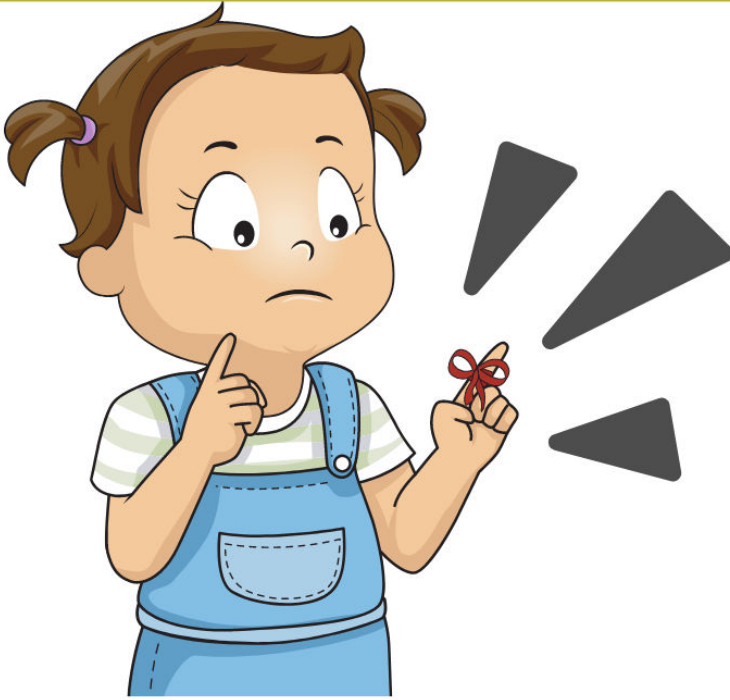
ÖÖG olan çocukların dil konuşma problemlerinin en önemli nedeni beynin iletişim ve konuşmayla ilgili merkezlerinin işlevini yeterince yerine getirememesidir (Melekoğlu ve Çakıroğlu, 2019) . ÖÖG olan çocukların dil konuşma sorunları aşağıdaki şekilde sıralanabilir;

- Düşüncelerini açık ifade etmekte zorlanırlar. Düşünceleri dilinin ucunda gibidir ancak ifade etmekte zorlanırlar. Konuşmada zaman kazanmak amacıyla sürekli “ımm”, “şey” gibi ifadeler kullanırlar.
- Duydukları yeni terimleri ve sözcükleri öğrenmekte zorlanırlar.
- Kendilerine sorulan soruları anlamakta zorlanırlar.
- Zamanı ifade etmekte zorlanırlar.
- Konuşurken sınırlı sayıda sözcük kullanırlar ve cümle oluşturmakta zorlanırlar.
- Bazı sesleri üretmekte zorlanırlar.
- Düşüncelerini ifade etmekte ve günlük konuşmada yaşlarına uygun sözcükler kullanmakta zorlanırlar.
- Olayları hatırlamakta ve anlatmakta zorlanırlar.
- Sohbet becerilerinde zorlanırlar.

Alıcı ve İfade Edici Dil Özellikleri

ÖÖG olan çocukların ifade edici dil becerilerinde daha fazla sorun yaşadığı belirtilmektedir. İfade edici dildeki sorunlar çocuğun akademik ve günlük yaşamına doğrudan etki etmektedir.

- Disnomi konuşurken sözcük bulmada zorluğu etmektedir. ÖÖG olan çocuklar konuşurken çok fazla dururlar ve tekrar konuşmaya başlarlar, sözcükleri yanlış söyleyebilirler, söylemek istedikleri sözcüğü hatırlayamaz ve yerine "şey", "ımm" gibi ifadeler kullanabilirler (Diken, 2019a).
- Dizatri, çocukların dilleri dolaşmış gibi konuşması, sözcüklerin telaffuzunu yanlış yapması, seslerinin boğuk ve kısık çıkabilmesidir.
- Apraksi ise konuşurken zorlanmak, yavaş konuşmak ve sözcüğü söylemeye başlamakta fazla zorluk yaşamak olarak ortaya çıkmaktadır (Diken, 2019a).

Anlambilgisi (Semantik) Özellikleri

Çocuk normalde bildiği bir sözcüğü konuşma içerisinde kullanmak istediğinde sözel çalışma belleği performansına bağlı olarak gecikmeler veya hatırlayamama sorunları yaşayabilirler. Bu nedenle konuşurken daha yavaş konuşabilmektedirler. ÖÖG olan çocukların sözcük düzeyinin yanında cümle düzeyinde de anlambilgisi sorunları bulunmaktadır. Sözel kısa süreli bellek ve sözel çalışma belleği problemleri nedeniyle uzun cümleleri anlamakta ve kurmakta zorlanmaktadır. Aynı zamanda morfolojik bozukluklarla kendini gösteren yapım eklerini anlamadaki güçlük ÖÖG olan çocukların isim, eylem ve sıfatları ayırt etmekte sorunlar yaşamaktadırlar (Diken, 2019a; Sümer Dodur, 2021). ÖÖG olan çocuklar aynı zamanda eş anlamlı, zıt anlamlı, soyut, sözcükleri anlamlandırmak ve kullanmakta da sorunlar yaşamaktadır.

Sesbilgisel (Fonolojik) Özellikleri

Araştırmalar ÖÖG olan çocukların fonolojik farkındalıklarının zayıf olduğunu ve bunun okuma yazma becerilerini yordadığını gösterir (Turan ve Yükselen, 2004). Sesbilgisel farkındalığı yüksek olan öğrenciler harfleri ve harf seslerini daha çabuk öğrenerek daha kısa sürede akıcı okumaya geçmektedirler. (Büyükçakmak ve Seçkin-Yılmaz, 2020).

ÖÖG olan çocukların işitsel algıları ile ilgili yaşadıkları sorunlar nedeniyle de sesbirimleri algılamada zorluk yaşadıkları ifade edilir (Diken, 2019a). Ancak sorunun işitsel algıdan kaynaklanmadığını ÖÖG olan çocukların çevresel sesleri ayırt etmede akranları ile farklılık göstermezken konuşma sesini anlamakta zorlandığını gösteren çalışmalar da vardır (Turan ve Yükselen, 2004).

Benim Okulum Benim Dünyam

projesi

vizyon geliştirme çalıştayı
10-11 / 05 / 2022

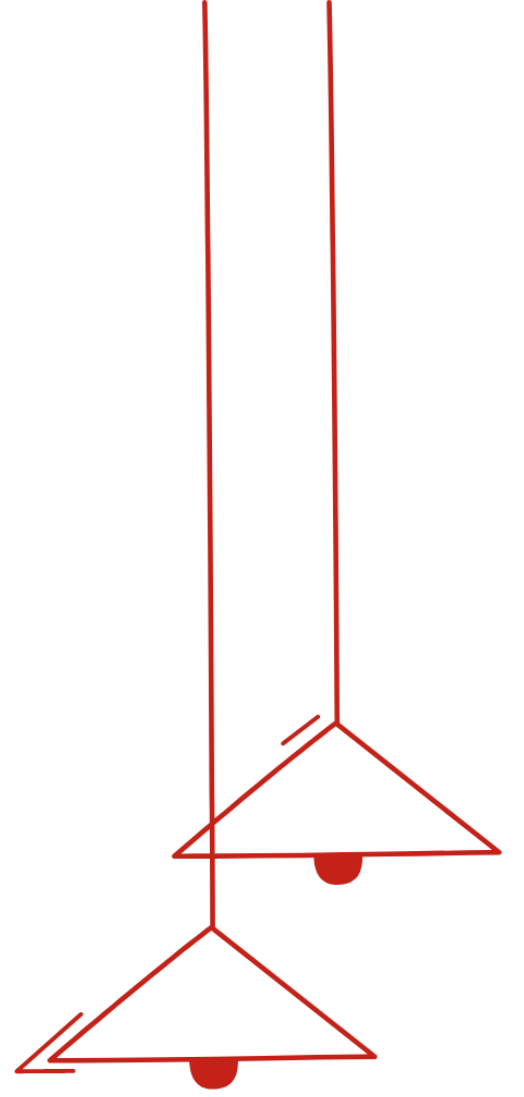

Geride bıraktığımız Covid-19 salgını Dünya ile birlikte karşıladığımız bir kriz olmakla birlikte ülke olarak depremler ve afetler ile de yüz yüze geldiğimiz üzücü zamanlardan geçtik. Okul, çocukların ve gençlerin hayatında yalnızca örgün eğitime devam ettikleri bir mekan değil aynı zamanda birbirlerinden öğrendikleri, sosyalleştikleri ve çocuk koruma mekanizmalarına dahil oldukları yegane alandır. Fiziksel olarak okuldan uzakta kalmanın öğrencilerin üzerinde yarattığı gelişimsel, yıkıcı etkilerini bu yıl tam zamanlı bir açılma ile okullara döndüğünde daha da yakinen gözlemlenmiştir. Öğrencilerin zorlayıcı yaşam olayları karşısında psikolojik sağlığını korumak amacıyla okullarımızda önleyici çalışmaların gerçekleştirilmesi ve ergenlerin yaşamında okulun koruyucu bir etken olmasını sağlamak konusu en temel gerekçesidir.

Çankırı İl Milli Eğitim Müdürlüğü' nün

organize ettiği vizyon geliştirme çalıştay ile öğretmenlerin bir araya gelmesinin en önemli ana sebeplerinden biri de eğitim ortamlarının krizlere dayanıklılığı için geride bıraktığımız zor senelerden ne gibi dersler çıkarabiliriz konusudur.

Okul çocukların yaşamında; sadece akademik gelişim ve müfredat takibine dönüştüğünde aslında okul yaşantısını ne kadar eksik kaldığı görülmüştür. Benim Okulum Benim Dünyam Projesinde salgın sonrasında gelişen yeni eğitsel ihtiyaçlar çerçevesinde Çocuğun İyi Olma Hali en temel hedefidir.

"Çocuğun İyi Olma Hali en temel hedefimizdir."

Bu öncelik üst politika metinlerinde de yer almaktadır.

- 11 Kalkınma Planında çocukların ruhsal ve bedensel gelişimlerini gözetilen eğitim ortamlarının oluşturulması vurgusu yapılıyor.
- Milli Eğitim Bakanlığının 2019-2023 stratejik planında öğrencilerin bireysel ruhsal ve zihinsel gelişimlerinin desteklenmesi hedefi yer alıyor.
- Milli Eğitim Bakanlığının 2023 Eğitim Vizyonunda çocuğun iyi oluş boyutunun güçlendirilmesine yönelik hedeflere yer verildiği görülmektedir.
- Sağlık Bakanlığının Ulusal Ruh Sağlığı Eylem Planı kapsamında okulun duygusal ve sosyal iyi olma haline katkısı ve toplum ruh sağlığı politikalarındaki rolü ele alınmıştır.

Tüm bu hedefler ışığında travmaya duyarlı okullar, koruyucu ve önleyici ruh sağlığı hizmetleri ve çocuğun iyi olma hali eğitim gündeminin en önemli ana başlıkları arasında yerini almaktadır.

Eğitime atfedilen bu anlam ve işlev; çocukların ve gençlerin iradesini merkeze alan kurgular üzerine eğitimcileri düşünmeye zorlamaktadır. Benim Okulum Benim Dünyam Projesi; çocukların okula bağlılıkları, psikolojik iyilik halleri gibi olumlu öğrenci çıktılarında odaklanmaktadır. Projenin amacı pozitif eğitim ortamları olanaklarını artırarak öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimlerini destekleyebilmektir. Çünkü sosyal ve duygusal öğrenme alanları; bütün eğitimin içeriğinin, çekirdek unsurlarından birisi olarak yer almak durumundadır. Eğitimciler olarak öğrencilerimizin yaşadıkları sorunlara her seferinde iyi bir yanıt veremeyebilirler. Sorunlara odaklanmak yerine çocukların güçlü ve geliştirilebilir yanlarına odaklanmanın ve onlara yaşam becerileri kazandırmanın bu proje ile de tekrar vurgusunu yapmak hedeflenmiştir.

Benim Okulum Benim Dünyam Projesi, Çankırı ilimizde öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişim alanlarını destekleyen tüm faaliyet ve etkinlikleri kapsayan çatı proje olma özelliği taşımaktadır.

Projenin odaklandığı en önemli alt bileşen olan okula aidiyet hissidir. Okul aidiyeti yüksek olan öğrenciler kendini okul topluluğunun ayrılmaz bir parçası olarak görürler ve böylelikle iyi oluş düzeyleri artar. Bu çalıştay sonrasında oluşturduğumuz öneriler çerçevesinde amaçladığımız en önemli konu gençlerimizin için okulun koruyucu bir çevre olmasını sağlamaktır.

Çalıştay oturumları süresince gerçekleştirilen yuvarlak masa toplantılarında farklı disiplinlerden öğretmenler 5 ana başlık üzerinde çalışmışlardır. Öğrencilerin okula aidiyet duygularının artması için ana aktörlerden olan aile akran okul yönetimi, öğretmenler ve psikolojik danışmanlar boyutunda önümüzdeki yıl için okul aidiyetini güçlendirecek farklı örnek uygulamalar ve somut öneriler üzerinde çalışmışlardır.

Bir diğer alt başlık ise öğrenci velilerine yönelik çalışmalar konusudur.

İlimizde veli okul işbirliklerinin daha da güçlenmesi için yapabileceğimiz çalışmalar üzerinde durulmuştur. Ebeveynlik stresinin daha da arttığı günümüzde elde ettiğimiz saha deneyimlerine göre yeni bir veli okul işbirliği modeline ihtiyaç olduğu görülmektedir. Önümüzdeki yıl velilerimize yöneltilecek çalışmaların daha çok veli öğrenci tanışıklığı teması ile gerçekleşmesi üzerinde durulmuştur. Bu kavramı kullanılmasının en önemli sebeplerinden biri pedagojik çerçevede ebeveyn ve çocuk ilişkisi geliştirmektir. Katılımcılarımızdan çoğunlukla velilere bilgi aktarmak şeklinde gerçekleştirilen çalışmaların kapsamını farklılaştırmak ve velilerin daha aktif katılabilecekleri etkinlikler bağlamında neler yapabiliriz düşünmeleri istenmiştir. Ayrıca okul yönetimleri ve okul psikolojik danışmanları kapsamında da yapılabilecek çalışmalar hakkında değerlendirmeler yapılmıştır.

Öğrencilere yönelik planlanan çalışmalarda okulların kendi gerçekliği içerisinde değerlendirilebileceği yaklaşımı benimsenmektedir. Her okulun farklı gereksinimleri ve mevcut koşullarının değerlendirilmesi çok önemlidir. Bu kapsamda okul gelişim modeline de atıfta bulunmaktadır. Projenin uygulama boyutunda okullara tip bir proje yönergesi sunmak yerine okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin okul düzeyinde öğrenci profili ve okulun türüne bağlı sorunları tespit etmesi istenecektir. İhtiyaçlar belirlendikten sonra proje uygulama yönergesindeki ana temalar kullanılarak okul temelli projeler üretilmesi konusunda okullara özerklik sunulacaktır. Okullara özgü projelerde; akademik ve kişisel gelişim alanları ile sosyal faaliyetler, kültürel etkinlikler, spor ve sanat alanlarında programlar konusunda bir eylem planı doğrultusunda uygulamalara yer verilmesi planlanmaktadır. Bir okulun gelişim sürecinde geliştirilen stratejilerin diğer tüm okullarda uygulanması ve her okulda aynı sonucun elde edilebilmesi gerçekçi bir bakış açısı değildir. Okulların bölgesel farklılıkları, öğrenci profili, veli katılımı, akademik düzeyleri, kurumsal iklimi, öğretmen yeterlilikleri gibi unsurlar nedeniyle aynı değişkenlere odaklanarak benzer sonuçları beklemek olanaksızlaşmaktadır.

Çalıştaydan Kareler "

KAYNAKÇA

- Adler, A. (1983). *Kişilik Bozuklukları ve Toplumsal Bütünleşme*. İstanbul: Say Yayıncılık.
- Adler, A. (1997). *Psikolojik Aktivite*. İstanbul: Say Yayıncılık.
- Alemdaroğlu, Ş. N. (2003). Arnold Wesker' in Oyunlarındaki Kadınlarda Toplumsal Bilinç ve Duyarlılık. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Aytaç, Ö. (2004). Bilincin Sosyolojik Analizi. Fırat Üniversitesi Elazığ: Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü.
- Berk, T. (2004). Makalelerim, Duyarlı ve Tepki Verebilen Toplum Olmak.
- Büyükoztürk, Ş. (2005). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Fromm, E. (1973). *Çağımızın Özgürlük Sorunu*. Ankara: Özgür İnsan Yayınları.
- Kongar, E. (1986). *Denemeler, Yaşamın Anlamı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- İmamoğlu, E.O. (1979). İyilikseverlik Kavramına İlişkin Yargı ve Davranışlar. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi, Psikoloji Bölümü.
- Özdemir, Ş. (1987). Türkiye' de Toplumsal Değişme ve Çevre Sorunlarına Duyarlılık. Ankara: Palme Yayınları.
- Soyer, M. (2001). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal İlgisi Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and Statistical Mental Disorders (Dsm 5)*. American Psychiatric Association.
- Bender, W. N. (2019). Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler ve Eğitimleri: Özellikleri, Tanılama ve Öğretim Stratejileri (6. bs.). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık Eğitim Danışmanlık.
- Boucher, C. R. (1986). Pragmatics: The Meaning of Verbal Language in Learning Disabled and Nondisabled Boys. *Learning Disability Quarterly*, 9(4), 285–294. doi:10.2307/1510382
- Büyükcakmak, Y. ve Seçkin-Yılmaz, Ş. (2020). Öğrenme Güçlüğü Olan ve Olmayan Öğrencilerin Sözcük Okuma ve Ses Bilgisel İşlem Yapma Becerilerinin İncelenmesi / Investigating Word Reading and Phonological Processing Skills of Students with and without Learning Disabilities. *Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 10(2/19), 365–391. doi:10.23863/kalem.2020.161
- Diken, Ö. (2019a). *Yetersizliği Olan Bireylerin Dil ve İletişim Becerilerinin Desteklenmesi*. (F. Acarlar ve Ö. Diken, Ed.) (4. bs.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık. doi:10.14527/9786052415399
- Diken, Ö. (Ed.). (2019b). *İletişim ve Alternatif İletişim Sistemleri*. Eskişehir: T.C Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Yayınları.
- Diken, Ö. (2020). *Dil Ve Konuşma Güçlüğü Yaşayan Öğrencilerin Kaynaştırma Öğretmenlerine (Okul Öncesi Ve Okul Dönemi-İlkokul, Ortaokul Ve Lise) Yönelik Mesleki Gelişim Programı*. (Ö. Diken, Ed.). T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Müdürlüğü.
- Ergül, C., Özgür Yılmaz, Ç. ve Demir, E. (2018). 5-10 Yaş Grubu Çocuklara Yönelik Geliştirilmiş Çalışma Belleği Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 14(2), 187–214. doi:10.17244/eku.427280
- Etlan, E. (2021). *Öğrenme güçlüğü olan ve olmayan öğrencilerin pragmatik dil becerisi ile okuduğunu anlama arasındaki ilişki*. T.C. Hasan Kalyoncu Üniversitesi.
- Melekoğlu, M. A. (2019). Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar. M. A. Melekoğlu ve O. Çakıroğlu (Ed.), *Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar içinde* (ss. 1–32). Ankara: Vize
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and Statistical Mental Disorders (Dsm 5)*. American Psychiatric Association.
- Bender, W. N. (2019). Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler ve Eğitimleri: Özellikleri, Tanılama ve Öğretim Stratejileri (6. bs.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık.
- Boucher, C. R. (1986). Pragmatics: The Meaning of Verbal Language in Learning Disabled and Nondisabled Boys. *Learning Disability Quarterly*, 9(4), 285–294. doi:10.2307/1510382
- Büyükcakmak, Y. ve Seçkin-Yılmaz, Ş. (2020). Öğrenme Güçlüğü Olan ve Olmayan Öğrencilerin Sözcük Okuma ve Ses Bilgisel İşlem Yapma Becerilerinin İncelenmesi / Investigating Word Reading and Phonological Processing Skills of Students with and without Learning Disabilities. *Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 10(2/19), 365–391. doi:10.23863/kalem.2020.161
- Diken, Ö. (2019a). *Yetersizliği Olan Bireylerin Dil ve İletişim Becerilerinin Desteklenmesi*. (F. Acarlar ve Ö. Diken, Ed.) (4. bs.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık. doi:10.14527/9786052415399
- Diken, Ö. (Ed.). (2019b). *İletişim ve Alternatif İletişim Sistemleri*. Eskişehir: T.C Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Yayınları.
- Diken, Ö. (2020). *Dil Ve Konuşma Güçlüğü Yaşayan Öğrencilerin Kaynaştırma Öğretmenlerine (Okul Öncesi Ve Okul Dönemi-İlkokul, Ortaokul Ve Lise) Yönelik Mesleki Gelişim Programı*. (Ö. Diken, Ed.). T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Müdürlüğü.
- Ergül, C., Özgür Yılmaz, Ç. ve Demir, E. (2018). 5-10 Yaş Grubu Çocuklara Yönelik Geliştirilmiş Çalışma Belleği Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 14(2), 187–214. doi:10.17244/eku.427280
- Etlan, E. (2021). *Öğrenme güçlüğü olan ve olmayan öğrencilerin pragmatik dil becerisi ile okuduğunu anlama arasındaki ilişki*. T.C. Hasan Kalyoncu Üniversitesi.
- Melekoğlu, M. A. (2019). Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar. M. A. Melekoğlu ve O. Çakıroğlu (Ed.), *Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar içinde* (ss. 1–32). Ankara: Vize Akademik.
- Melekoğlu, M. A. ve Çakıroğlu, O. (2019). Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Çocuklar (6. bs.). Ankara: Vize Akademik.
- Roth, F. P., Spekman, N. J. ve Fye, E. C. (1995). Reference Cohesion in the Oral Narratives of Students with Learning Disabilities and Normally Achieving Students. *Learning Disability Quarterly*, 18(1), 25–40. doi:10.2307/1511363
- Şeşkin Yılmaz, Ş. ve Şemşedinovksa, B. (2020). Öğrenme Güçlüğü Olan ve Olmayan Öğrencilerin Pragmatik Dil Becerilerinin İncelenmesi. *Dil, Konuşma ve Yutma Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 0–3.
- Şeşkin Yılmaz, Ş. ve Yaşaroğlu, H. (2020). Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrencilerin Okuma, Sözcük Bilgisi ve Sözel Bellek Performanslarının İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 53(2), 751–780. doi:10.30964/auebfd.588849
- Sümer Dodur, H. M. (2021). Özgül Öğrenme Güçlüğü Olan ve Olmayan Öğrencilerin Morfolojik Farkındalık Becerilerinin Karşılaştırılması A Comparison of the Morphological Awareness Skills of Students with and without Specific Learning Disabilities. *Eğitim Bilim ve Araştırma Dergisi*, 2(2), 157–170. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ebad adresinden erişildi>.
- Turan, F. ve Yükselen, A. (2004). Öğrenme Güçlüğü Olan Çocukların Dil Özellikleri. *Eğitim ve Bilim*, 29(132), 43–47.
- Ward-Lonergan, J. M., Liles, B. Z. ve Anderson, A. M. (1999). Verbal retelling abilities in adolescents with and without language-learning disabilities for social studies lectures. *Journal of Learning Disabilities*, 32(3), 213–223. doi:10.1177/002221949903200303
- Yıldız, M. (2016). Romantik İlişkilerde Şiddetin Ana–Baba Tutumları ve Benlik Saygısı ile İlişkisi. (Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Atakay, C. (2014). Romantik Yakın İlişkilerde Şiddetin Öcülleri. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 2,3.

GÖRSEL KAYNAKÇA

<https://www.canva.com/>

<http://benbigun.com>

<http://milliyet.com.tr>

<http://sabanci.edu.tr>